

SOKOL

Sokol vznikl jako první česká tělocvičná organizace v Rakousku-Uhersku (v prosinci 1861). Sokol Pražský (původně Tělocvičná jednota pražská) byl založen 16. února 1862. Starostou byl zvolen Jindřich Fügner, místostarostou (později náčelníkem) Miroslav Tyrš. Fügner navrhl tykání a oslovení „bratře“ a „sestro“, Mánes navrhl kroj, Josef Barák navrhl pozdrav „Nazdar!“ a Tyrš byl tvůrcem sokolských zásad: síla a mužnost, činnost a vytrvalost, láska k volnosti a vlasti, dobrovolná práce a kázeň, vzájemný bratrský vztah členů. Miroslav Tyrš je také autorem Základů tělocviku a hesla organizace: "Tužme se!".

Zájem byl tak veliký, že se cvičilo kromě neděle každodenně. Zaměření bylo všestranné: prostná nářadová cvičení, skoky, zápas, později bylo přidáno veslování, plavání, střelba, šerm. Kromě pravidelných cvičení byly pořádány výlety a společenské zábavy. Počínaje rokem 1882 začal Sokol připravovat a organizovat všesokolské slety.

V r. 1889 byla ustanovena Česká obec sokolská (ČOS). Posláním ČOS vždy bylo a je zvyšovat tělesnou zdatnost svých členů a vychovávat je k čestnému jednání v životě soukromém i veřejném, k národnostní, rasové a náboženské snášenlivosti, k demokracii a humanismu, k osobní skromnosti a ukázněnosti, k lásce k rodné zemi a úctě k duchovnímu dědictví našeho národa, dále také přispívat ke zvyšování duchovní, kulturní a fyzické úrovně naší demokratické společnosti prostřednictvím tělesné výchovy a sportu, výchovy k mravnosti, společenské a kulturní činnosti.

Hesla sokolů:

- Tužme se!
- Ni zisku, ni slávy
- Za národ, drahou vlast
- V zdravém těle zdravý duch
- Buďte věrni sobě, pravdě a spravedlnosti
- Pravda vítězí!
- Kupředu, kupředu, zpátky ni krok
- Silou lví, vzletem sokolím

Během 1. světové války muselo mnoho sokolů odejít na frontu (měli velký podíl na vzniku československých legií), a tak činnost jednot závisela na ženách. V některých sokolovnách vznikly během války lazarety pro raněné na frontě, ve kterých vykonávaly dobrovolnou službu členky jednot. Legionáři-sokolové si zakládali i jednoty přímo ve svých bojových jednotkách. Ke konci války se začalo vedení Sokola připravovat na dny převratu. Díky tomu byli schopni hned 28. října 1918 postavit do služeb nové republiky Národní stráž, která převzala okamžitě pořádkovou službu v Praze i dalších městech - byli nazýváni naším národním vojskem. Idea SOKOLSTVÍ je aktuální i na začátku 21. století - univerzální hodnotou sokolství je všestrannost tělesného, duševního a sociálního rozvoje osobnosti člověka (česká obdoba antické kalokagathie, jejímž cílem byla tělesná i duševní harmonie a dokonalost).

Materiál je součástí projektu „Odras 1. světové války v moderní výuce“ a je prostřednictvím „Programu na podporu činnosti nestátních neziskových organizací působících v oblasti předškolního, základního a středního vzdělávání v roce 2014“ spolufinancován MŠMT.

SOKOL - Pracovní list

Po přečtení textu si jistě snadno poradíte s odpověďmi na následující otázky:

1) Kdy byla založena Česká obec sokolská (ČOS)?

2) Co se skrývalo za heslem „Tužme se!“ a kdo byl jeho autorem?

3) Pokus se vysvětlit tehdejší a dnešní význam alespoň 2 dalších sokolských hesel.

1.

2.

4) Uveď alespoň 2 příklady, jak se sokolové aktivně zapojili během 1. světové války:

1.

2.

5) Jaké cíle převzali sokolové z antické kalokagathie a jak je můžeme naplňovat v dnešním běžném životě?

SOKOL – pracovní list (řešení):

1) 1889

2) sokolské zásady = síla a mužnost, činnost a vytrvalost, láska k volnosti atd.
- každodenní, všestranné cvičení

autor = M. Tyrš

3) 2 x výběr + odpověď

4) 1. legionáři

2. péče o raněné v lazaretech

3. národní stráž = pořádková služba (konec války)

5) kalokagathie = tělesná i duševní harmonie a dokonalost

dnes – vhodná kombinace tělesné a duševní zátěže, zdravá strava, pobyt v přírodě, přátelství...

Zdroje:

<http://www.sokol.eu/>

[http://cs.wikipedia.org/wiki/Sokol_\(spolek\)](http://cs.wikipedia.org/wiki/Sokol_(spolek))